

2017 YILI TÜKETİCİ FİYAT ENDEKSİ HESAPLAMALARI HAKKINDA AÇIKLAMA

Tüketici fiyat endeksi (TÜFE), tüketim harcamalarına konu olan mal ve hizmetlere ilişkin fiyatların genel düzeyinde zaman içinde meydana gelen değişimi ölçmektedir. 2003=100 temel yıllık TÜFE, zincirleme Laspeyres endeks olarak hesaplanmıştır. Bu çerçevede, 2017 Yılı TÜFE hesaplamalarında, 2016 yılı Aralık ayı temel alınarak, Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler tarafından geliştirilen Amaca Yönelik Bireysel Tüketim Sınıflaması'na (COICOP) göre grup ve madde ağırlıkları güncellenmiştir.

2017 yılında TÜFE'de 414 madde, 910 madde çeşidi kapsanacak olup, 27 386 işyeri ve 4 275 konuttan her ay yaklaşık 400 772 fiyat derlenecektir.

2017 TÜFE hesaplamalarında, mevsimsel ürünler için ağırlık sistemi değiştirilmiştir. Tüketici fiyat endeksi hesaplamalarında, 2017 yılı Ocak ayı itibariyle mevsimsel ürünlerin her ay farklı bir ağırlığa sahip olduğu değişken ağırlık yöntemi yerine, Avrupa Birliği tarafından önerilen, her ürünün yıl boyunca ve bütün aylarda aynı ağırlığa sahip olduğu sabit ağırlık yöntemi kullanılmaya başlanmıştır.

Tüketici fiyat endeksi hesaplamalarında daha önceden kullanılan değişken ağırlık sisteminde bir üst gruptan genele kadar olan ağırlıklar ve mevsimsel özellik göstermeyen ürünler yine yıl boyunca sabit olarak kullanılmıştır. Sabit ağırlık sisteminde ise her ürün ve üst gruplar için ağırlıklar yıl boyunca sabit olarak kullanılmaktadır.

Bununla beraber, kamuoyu ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası beklentileri doğrultusunda özel kapsamlı TÜFE göstergeleri, 2017 yılında güncellenmiş ve kapsamı genişletilmiştir. Daha önce yayımlanan özel kapsamlı TÜFE göstergelerinden mevsimsel ürünler hariç endeks, işlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içecekler, tütün ürünleri ile altın hariç endeks ve enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içecekler ve tütün ile altın hariç endeksin yanı sıra 19 yeni özel kapsamlı endeks bu haber bülteni ile birlikte yayımlanmaya başlanmıştır. Ayrıca, daha önce COICOP 3'lü düzeyde yayımlanan endekslerin detayı artırılmış, ilk defa COICOP 4'lü düzey ayrıntısında endeksler yayımlanmıştır.

1. Tüketici fiyat endeksinde kapsanan maddeler için fiyat derleme dönemleri

TÜFE’ de fiyatlar, taze meyve-sebze, futbol maçına giriş ücreti, LPG-tüp gaz, seçilmiş 15 gıda ürünü ve mücevher (altın) fiyatları için ayda dört kez, kiralara ve ay içi fiyat değişimi az olan 66 madde çeşidi için ayda bir kez, benzin-mazot fiyatları için günlük, bunların dışında kalan diğer tüm madde çeşitleri için ayın 10. gününü ve 20. gününü kapsamak üzere ayda iki kez derlenmektedir. Fiyat derleme dönemi ayda dört kez olan gıda madde çeşitleri Tablo 1.1’ de belirtilmiştir.

Tablo 1.1 Fiyat derleme sıklığı ayda dört olan gıda ürünleri

Sıra No	Madde adı
1	Dana Eti (Kuşbaşı)
2	Koyun-Kuzu Eti (Kemikli Parça)
3	Tavuk Eti (Baget)
4	Tavuk Eti (Göğüs)
5	Tavuk Eti (Bütün)
6	Süt (Uzun Ömürlü)
7	Yoğurt (Normal)
8	Beyaz Peynir (Tam Yağlı)
9	Yumurta
10	Margarin (Paket-Sade)
11	Ayçiçek Yağı
12	Zeytin (Siyah)
13	Toz Şeker
14	Çay (Paket)
15	Çay (Demlik Poşet)

Ay içi fiyat değişimi az olan ve fiyat derleme sıklığı ayda bir olan ürünlerin fiyatları, ayın 2. yarısı (20. gününü içine alan dönemde) derlenmektedir. Fiyat derleme sıklığı ayda bir olan ürünler Tablo 1.2’de belirtilmiştir.

Tablo 1.2 Fiyat derleme sıklığı ayda bir olan ürünler

Sıra No	Madde adı
1	Örgü Yünü (Makine Orlonu)
2	Giysi Tamiri (Pantolon Paçası Katlama)
3	Giysi Tamiri (Fermuar Değiştirme)
4	Kuru Temizleme (Tek Ceket)
5	Kuru Temizleme (Tek Pantolon)
6	Erkek Ayakkabı Tamiri
7	Kadın Ayakkabı Tamiri

Sıra No	Madde adı
8	Gerçek Kira
9	Soba (Kömür Sobası)
10	Kombi Bakımı (Yıllık Genel Bakım)
11	Anahtar Yaptırma Ücreti (Yaprak Tipi)
12	Anahtar Yaptırma Ücreti (Noktalı (Bilyalı) Tipi)
13	Kilit (Dış Kapı)
14	Soba Borusu
15	Soba Kovası
16	Gündelikçi Ücreti
17	Halı Temizletme Ücreti (Makine)
18	Doktor Muayene Ücreti (Özel Hastane, Dahiliye)
19	Doktor Muayene Ücreti (Muayenehane)
20	Diş Çektirme Ücreti (Muayenehane, Diş Çekme)
21	Diş Dolgu Ücreti (Muayenehane, Azı Dişi, Kompozit Dolgu)
22	Röntgen Çektirme Ücreti (Mua.,Lab., Poli., Gör.Mrk.,Akc.Gr.)
23	Ultrason Ücreti (Özel Hast., Lab., Poli., Gör.Mrk., Üst Batın)
24	Emar Ücreti (Özel Hast., Lab., Poli., Gör.Mrk., Beyin)
25	Laboratuvar Tahlil Ücreti (Özel Laboratuvar, Tam İdrar)
26	Laboratuvar Tahlil Ücreti (Özel Laboratuvar, Kan Sayımı)
27	Laboratuvar Tahlil Ücreti (Özel Laboratuvar, Kan Şekeri)
28	Hastane Yatak Ücreti (Özel Hastane,Tek Kişilik Özel Oda)
29	Ameliyat Ücreti (Özel Hastane, Bademcik)
30	Doğum Ücreti (Özel Hastane, Normal)
31	Doğum Ücreti (Özel Hastane, Sezaryen)
32	Araba Yıkama Ücreti
33	Otopark Ücreti (1 Saat)
34	Köprü Geçiş Ücreti (İstanbul-OGS)
35	Köprü Geçiş Ücreti (İstanbul-HGS)
36	Sürücü Eğitim Kurs Ücreti
37	Dolmuş-Minibüs Ücreti (Yakın Mesafe-Tam)
38	Servis Ücreti (Okul İçin)
39	Taksi Ücreti (Gündüz-Açılış+1 km)
40	Kargo (Yurt İçi)
41	Nakliye Ücreti (Tüm Ev Eşyası-2 km)
42	Evde Beslenen Hayvan Aşısı
43	Futbol Maçı Kombine Ücreti
44	Futbol Sahası Kiralama Ücreti (Akşam)
45	Fotoğraf Baskı Ücreti (10x15)
46	Resim Çektirme Ücreti
47	Sinema (Tam)
48	Tiyatro-Devlet (Tam)
49	İnternet Kafe Saat Ücreti
50	Anasınıfı Ücreti (Devlet)

Sıra No	Madde adı
51	Özel İlkokul Ücreti (1-4.Sınıf)
52	Özel Ortaokul Ücreti (5-8.Sınıf)
53	Özel Lise Ücreti
54	Temel Lise Ücreti
55	Özel Üniversite Ücreti
56	Lisan Kursu (Gündüz-Hafta Sonu)
57	KPSS Kursu
58	Yurt Ücreti (Üniversite-Özel)
59	Erkek Berberi (Saç Kesme)
60	Kadın Berberi (Saç Kesme)
61	Kadın Berberi (Fön Çekme)
62	Kadın Berberi (Saç Boyama)
63	Kaş Aldırma Ücreti
64	Manikür (Kadın İçin)
65	Kreş ve Gündüz Bakım Evi
66	Zorunlu Deprem Sigortası (Dask)

2. Enflasyon Sepeti Güncellenmiştir

2003=100 TÜFE; zincirleme Laspeyres endeks olarak hesaplanmakta, bu kapsamda TÜFE hesaplamalarında kullanılacak olan endeks sepeti ve ağırlıklar her yıl güncellenmektedir. Tüketici Fiyatları Endeksi mal ve hizmet sepeti oluşturulurken Hanehalkı Bütçe Anketi (HBA) sonuçlarına göre toplam harcama içerisinde 1/1000'den daha fazla ağırlık alan tüm maddeler endeks sepeti kapsamına alınmaktadır. Yıl boyunca her ay düzenli olarak yapılan HBA anketi sonuçlarına göre TÜFE endeks sepeti güncellenmekte ve önemini yitiren mal ve hizmetler endeks kapsamı dışında bırakılırken, yeni önem kazanan mal ve hizmetler endeks sepetine dahil edilmektedir. HBA verilerinin yanı sıra kurumsal nüfus bireysel harcama anketi, yabancı ziyaretçiler harcama anketi ve otomobil, otoban geçiş, şehirlerarası tren, cep telefonu görüşme ücreti, internet, özel televizyon aidatı, gazete ve dergi ücretleri gibi mal ve hizmetler için idari kayıtlardan elde edilen harcama ve ciro bilgileri de sepetin kapsamı ve ağırlık yapısının her yıl güncellenmesinde kullanılmaktadır.

Madde düzeyinde, 2017 yılı için TÜFE sepetine yeni eklenen mal ve hizmetlerin listesi Tablo 2.1'de ve sepetten çıkan mal ve hizmetlerin listesi Tablo 2.2'de verilmiştir.

Tablo 2.1 2003=100 Temel yıllık tüketici fiyatları endeksi 2017 giren madde listesi

Sıra No	Madde adı
1	Stor Perde
2	Derin Dondurucu
3	Test Kitabı

Tablo 2.2 2003=100 Temel yıllık tüketici fiyatları endeksi 2017 çıkan madde listesi

Sıra No	Madde adı
1	Cam (Düz Cam)
2	Bebek Çorap (Pamuklu)
3	Pamuk (Paket)
4	Çikolata (Madlen)
5	Uydu Alıcısı
6	Taze Bamya

3. Ana grup ve madde düzeyleri için ağırlık setleri ve madde fiyatları internet üzerinden yayımlanmaya devam edecektir

TÜİK tarafından yayımlanan madde fiyatları, o maddeye ilişkin olarak işyerlerinden derlenen tüm fiyatların geometrik ortalaması alınarak hesaplanan fiyatlardır. İşyerlerinden fiyatı derlenen bazı madde çeşitlerinde zaman zaman tanım ve kalite değişikliği gibi nedenlerle farklılaşma olmaktadır. Bu değişiklikler internette yayımlanan fiyatlara da yansımakta, yayınlanan fiyatlar kalite değişimini de içermektedir. Örneğin, fiyatı takip edilen otomobilin tanımında bir değişiklik yapıp otomobil tipi ve özellikleri değiştiğinde fiyat derlenmesi gerekiyorsa, işyerinden derlenen otomobil fiyatı madde fiyatı olarak yer almakla birlikte endeks hesabında iki otomobil arasındaki kalite farkı yok edilerek endeks oluşturulmaktadır.

Endeks hesaplamaları madde çeşidi düzeyinden başlamakta ve elde edilen rakamlar kullanılarak madde düzeyi için endeks hesaplanmaktadır. Örneğin, sepette yer alan cep telefonu görüşme ücreti bir madde olarak tanımlanmakta ve 42 farklı görüşme çeşidinden oluşmaktadır. Endeks 42 çeşit görüşme için ayrı ayrı hesaplanmakta ve her görüşme çeşidinin ağırlığı ile değerlendirilerek cep telefonu görüşme ücreti için madde düzeyinde endeks hesaplanmaktadır. Doğrudan cep telefonu görüşme ücreti olarak madde düzeyinde yayınlanan bir fiyat üzerinden hesaplanacak endeks rakamı, madde çeşidi kullanılarak başlayan ve madde çeşidi

ağırlıklarının da hesaba katıldığı cep telefonu görüşme ücreti endeksinden farklı olacaktır.

Kullanıcılarının madde düzeyinde verilen ağırlıklar ve ortalama madde fiyatları üzerinden hesaplayacakları endeks rakamları, yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı yayımlanan TÜFE rakamlarından farklılık gösterebilecektir.